

PIRKANMAAN PELASTUSLAITOS

Ohje: tautisuojaan tarkastaminen tartuntatautilain
muutoksen johdosta

14.1.2022

Tartuntatautilain väliaikainen muutos 48a §

Tartuntatautilakiin on säädetty uusi, väliaikaisesti voimassa oleva pykälä (48 a), jolla voidaan edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon työnantajalta velvollisuutta huolehtia siitä, että henkilöstö ei aiheuta hoidettaville koronaviruksen tartuntavaaraa.

- Lakimuutos tullut voimaan 1.1.2022 ja siitä on alkanut 30 vrk:n siirtymäaika
- Rokotesuojaa voidaan vaatia 31.1.2022 alkaen
- Tarvittavia terveystietoja työnantaja voi käsitellä jo 1.1.2022 lähtien

Lakimuutoksen sisältö

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa niissä tehtävissä, joihin liittyy lähikontaktin aiheuttama tartuntariski covid-19 -taudin vakaville seuraamuksille alttiille asiakkaille tai potilaille:
- Työnantaja saa käyttää vain henkilöä
 1. joka on osoittanut, että hänellä on rokotuksen tai
 2. enintään kuusi kuukautta aikaisemmin sairastetun laboratoriovarmistetun taudin antama suoja covid-19-tautia vastaan tai
 3. joka osoittaa suojan covid-19 –tautia vastaan negatiivisella testitodistuksella (testi tehty enintään 72 tuntia ennen työvuoroon saapumista). Tämä vaihtoehto on mahdollinen vain niillä henkilöillä, joilla on lääkärin toteama lääketieteellinen syy sille, ettei hän voi ottaa covid-19-rokotetta. Edellyttää työterveyshuollon (Pirte) toteamaa lääketieteellistä perustetta ja kirjallista selvitystä.
- Poikkeuksen muodostavat tilanteet, missä ammattitaitoista henkilökuntaa ei muuten ole saatavissa, tai uusi työntekijä on saatava nopeasti töihin.

Vaihtoehdot

- Jos työntekijällä ei ole tartuntatautilain 48 a §:n tarkoittamaa suojaa covid-19-tautia vastaan
 - työnantajan on ensisijaisesti tarjottava työntekijälle muuta työsopimuksen mukaista työtä tai, jos tällaista ei ole tarjolla,
 - muuta työntekijälle sopivaa työtä.
 - Jos tällaistaakaan työtä ei ole tarjolla tai työntekijä ei suostu sitä vastaanottamaan, työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta työnteon estymisen ajalta, ellei toisin ole sovittu.
- Ohjeistuksessa työntekijällä tarkoitetaan myös viranhaltijaa ja opiskelijaa (*opiskelijoiden osalta selvitettävä tarkistaako tautisuoja lähettävä oppilaitos*).

Keneltä tartuntatautilain 48 a §:n tarkoittamaa suojaa tulee edellyttää?

- “lähikontaktin aiheuttamalla tartuntariskillä tarkoitettaisiin Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, sairaanhoitopiirin sekä kunnan tartuntataudeista vastaavan lääkärin arviota covid-19-taudin leviämisen riskiin lähikontaktissa vaikuttavat tekijät kuten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun luonne, asiakkaiden ja potilaiden mahdollinen oma suoja covid-19-tautia vastaan, tieto mahdollisista uusista muuntuneista viruskannoista ja niiden tartuttavuudesta sekä yleisesti niistä tehtävistä, joiden suorittamiseen liittyy covid-19-taudin leviämistavat huomioiden asiakkaan tai potilaan tosiasiallinen riski altistua kyseiselle taudille.”

Kuinka tartuntatautilain 48 a §:n tarkoittama suoja osoitetaan?

- Työnantajalla on valiokunnan näkemyksen mukaan "oltava mahdollisuus kirjalliseen selvitykseen asianmukaisen suojan varmistamisen lisäksi myös, jotta työnantaja kykenee osoittamaan esimerkiksi valvontaviranomaisille, että se on täyttänyt osaltaan sääntelyyn liittyvät velvoitteet suojata asiakkaista ja potilaita sekä työntekijöitä."
- Lisäksi valiokunnan mietinnössä todetaan, että "säännös mahdollistaa kuitenkin työnantajan harkintavallan esimerkiksi poikkeuksellisissa kiiretilanteissa sopia muunkinlaisesta luotettavasta selvityksestä sekä siihen liittyen kirjallisen selvityksen toimittamisesta jälkikäteen."

Keneltä suojaa edellytetään

- pelastuslaitosten osalta ensihoitopalvelussa; ensihoito- ja ensivastetehtävissä toimivilta henkilöiltä
- myös sopimuspalokuntien ensivastehenkilöstöltä riippumatta palvelussuhteen luonteesta tai palvelussuhteen puuttumisesta
- Nimikkeitä mm.: Palomies, ylipalomies, paloesimies, palomieskalustonhoitaja ensihoitaja, lääkintäesimies

Ensikertainen tautisuoja tarkastaminen ensihoidossa

1. Pelastuslaitoksen ensihoitotehtävissä toimivien henkilöiden tautisuoja tarkastetaan esihenkilöiden toimesta 24.1.2022 mennessä.
2. Lääkintäesimiehet tarkastavat omien jaoksiensa ensihoitajat (25 hlöä), Sanna Kauppinen tarkistaa 12 h ensihoitajat ja Markku Heikkilä lääkintäesimiehet. Tarvittava jatkokäsittely: Matti Isotalo tai lääkintämestarit.
3. Tautisuoja rokotesuojan ja sairastetun korona-taudin osalta tarkastetaan ensisijaisesti työntekijän esittämän koronapassin tietojen perusteella.
4. Tai tarkastetaan työterveyslääkärin (Pirte) antama todistus lääketieteellisestä syystä, ettei henkilö voi ottaa covid-19-rokotetta.
5. Tarkastus todennetaan kirjaamalla tämän ohjeen liitteenä olevalle lomakkeelle tarvittavat tiedot.
6. Esihenkilöille toimitetaan tarkastusta varten 11.1.2022 SAP –järjestelmästä työntekijälistaus henkilöistä, jotka työskentelevät po. tehtävissä 1.2.2022 lukien

Ensikertainen tautisuojaajan tarkastaminen

Pelastustoiminta/ ensivasteessa

1. Pelastuslaitoksen ensivastetehtävissä toimivien henkilöiden tautisuojaajan tarkastetaan esihenkilöiden toimesta 24.1.2022 mennessä
2. Aluemestarit tarkastavat omien asemiensä henkilöstön (myös toimenpidepalkkaiset hlöt) ja sopimuspalokuntiansä henkilöstön. (vrt. dia 9)
Tarvittava jatkokäsittely asian osalta: Alanko tai Paunila.
3. Tautisuojaajan rokotesuojaajan ja sairastetun korona-taudin osalta tarkastetaan ensisijaisesti työntekijän esittämän koronapassin tietojen perusteella.
4. Tai vastaanotetaan työterveyslääkärin (Pirte) antama todistus lääketieteellisestä syystä, ettei henkilö voi ottaa covid-19-rokotetta
5. Tarkastus todennetaan kirjaamalla tämän ohjeen liitteenä olevalle lomakkeelle tarvittavat tiedot.
6. Esihenkilöille toimitetaan tarkastusta varten 11.1.2022 SAP –järjestelmästä työntekijälistaus henkilöistä, jotka työskentelevät po. Tehtävissä 1.2.2022 lukien

Ensikertainen tautisuojaajan tarkastaminen jatkuu

7. Lomake toimitetaan SAP –järjestelmään tallennusta varten henkilöstökoordinaattori Päivi Aallolle
 - ”Työnantajan on säilytettävä työntekijän terveydentilaa koskevat tiedot erillään muista keräämistään henkilötiedoista. Työnantajan on säilytettävä tiedot niin kauan, kuin ne ovat tarpeen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevan valvonnan toteuttamiseksi, kuitenkin enintään kolme vuotta siitä, kun 1 momentissa tarkoitettu henkilön soveltuvuuden arviointi on tehty.”
8. Ensihoidon ja ensivasteen työtehtävissä 1.2.2022 jälkeen aloittavilta tarkistetaan komentotoimiston toimesta vaadittava tautisuojaaja ennen virkasuhteen aloittamista ja toimitetaan tiedot tallennettavaksi lomakkeella kuten edellä.

Ensikertainen tautisuojaajan tarkastaminen sopimuspalokuntien osalta

- Sopimuspalokuntien ensivastetehtävissä toimivien henkilöiden tautisuojaaja tarkastetaan palokuntien toimesta 24.01.2022 mennessä.
- Sopimuspalokunnissa toimivat eivät ole työsuhteessa pelastuslaitokseen.
- Tautisuojaaja rokotesuojaajan ja sairastetun korona-taudin osalta tarkastetaan ensisijaisesti henkilön esittämän koronapassin tietojen perusteella.
- Tai vastaanotetaan lääkärin antama todistus lääketieteellisestä syystä, ettei henkilö voi ottaa covid-19-rokotetta
- Palokuntien tulee ilmoittaa pelastuslaitokselle, mikäli ensivastesopimuksen toteuttaminen vaarantuu väliaikaisen tartuntatautilain muutoksen seurauksena. (alle kaksi henkilöä ensivasteessa)

Henkilöiden covid-19-suojaa koskevien tietojen käsittely ja dokumentoiminen

- Työntekijän covid-19-rokotustieto ja tieto sairastetusta covid-19-taudista ovat terveystietoja ja siten arkaluonteisia henkilötietoja. Tietoja käsittelevät henkilöt eivät saa ilmaista näitä tietoja sivulliselle työ-/virkasuhteen aikana eikä sen päättymisen jälkeen
- Työntekijän covid-19-suojaa koskevia tietoja saavat käsitellä vain yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla nimetyt henkilöt, jotka valmistelevat näiden tietojen pohjalta päätöksiä tai panevat niitä täytäntöön
- (tämä muuttuu todennäköisesti tallentamisen osalta) Pelastuslaitos dokumentoi ja tallentaa tiedot Tampereen kaupungin SAP-henkilöstöjärjestelmään. Rekisteri perustuu EU:n yleinen tietosuoja-asetukseen (2016/679) ja sen pito pohjautuu tartuntatautilain (1227/2016) 48a §:n muodostamaan tarpeeseen. Rekisterin henkilöstön terveydentilaa koskevat tiedot säilytetään erillään muista työnantajan keräämistä henkilötiedoista

Soveltuvuus (Tämän hetken linjaus, epidemiologi Sirpa Räsänen vahvistama, käsitelty 20.1.2022 Tampereen kaupungin yt-ryhmässä)

- Kaksi rokotusta
 - Soveltuvuus 9 kuukautta.
- Kolme rokotusta
 - Soveltuvuus vuoden 2022 loppuun.
- Sairastettu korona
 - Soveltuvuus 6 kuukautta. Esihenkilön on huolehdittava, että henkilö ohjataan rokotukseen 4 -6 kk sairastumisen jälkeen ja että henkilö ylläpitää soveltuvuuttaan. (Koronatestituloksen voimassaolo lasketaan näytteenottoajasta, ei todistuksen muodostamisajankohdasta. Näytteenottopäivä ja aika ilmenee todistuksesta)
- Sairastettu korona ja yksi rokotus
 - Soveltuvuus 9 kuukautta.
- Sairastettu korona ja kaksi rokotusta
 - Soveltuvuus vuoden 2022 loppuun.
- Todistus koronatestistä (lääketieteellinen syy)
 - Henkilö, jolla on lääketieteellinen peruste olla ottamatta koronarokotuksia, esittää esihenkilölle työterveyshuollon lausunnon asiasta sekä ennen työvuoron alkua negatiivisen testituloksen (max. 72 h näytteenotosta).

Soveltuvuus

- Ehdotuksen mukaan työnantaja saisi vain erityisestä syystä käyttää 1 momentissa tarkoitettujen potilaiden ja asiakkaiden hoitamiseen muita kuin covid-19-rokotuksen tai sairastetun covid-19-taudin antaman suojan omaavia henkilöitä.
- Erityinen syy olisi myös silloin, jos henkilö olisi aloittanut covid-19-rokotesarjan, mutta ei vielä olisi saanut täyttä rokotesarjaa rokotteiden antovälistä johtuen.
- Henkilö, joka on saanut puutteellisen rokotussarjan voidaan pitää soveltuvana mutta esihenkilön on huolehdittava, että henkilö ottaa rokotussarjansa loppuun. Täyden rokotussarjan jälkeen henkilöä voidaan pitää soveltuvana vuoden ajan.

Tautisuojaajan tarkastaminen jatkossa

1. Tautisuojaajan kehittymisen seuranta on jatkossa lähiesihenkilön tehtävänä. Voidaan sopia tehtäväksi keskitetysti komentotoimiston toimesta (sovitaan tarkemmin, kun määrät selviävät).
2. Soveltuvuus tulee arvioida uudelleen ajantasaisen suosituksen mukaisesti. Soveltuvuuden arviointiin liittyvät käytännöt ja aikarajat saattavat muuttua nopeasti. Tämän vuoksi niistä ohjeistetaan erikseen.
3. Jatkossa esihenkilö näkee oman henkilöstönsä osalta tallennetut tiedot PowerBI -raporttipalvelimelta. (Tämä ei pelassa vielä laajemmin käytössä.)

Lisähuomiot

- Tautisuoja selvityksen antaminen on vapaaehtoista, mutta jos työntekijä ei suostu antamaan tietoa rokotesuojastaan tai sairastamastaan koronataudista eikä osoita suojaansa koronaa vastaan koronatestituloksella, työnantajan on oletettava, ettei työntekijällä ole tartuntatautilain 48 a §:n 1 momentissa tarkoitettua suojaa tautia vastaan.
- Kieltäytymisestä ei aiheudu kurinpitotoimia
- Näissä tilanteissa työntekijälle pyritään löytämään muuta työtä. Pelastuslaitoksen tammikuun alussa tekemän kartoituksen perusteella tarjolla on vain yksittäisiä tehtäviä.
- Mikäli muuta työtä ei ole tarjolla tai työntekijä kieltäytyy tarjotusta vaihtoehtoisesta työstä työnantajalla ei ole palkanmaksuperustetta.
- Soveltuvuus selvityksestä/tautisuoja tarkastuksesta tulee ilmoittaa rekrytointi-ilmoituksessa 1.1.2022 alkaen ensihoito- ja ensivastetehtävissä työskenteleviä rekrytoitaessa.
- Soveltuvuus selvityksestä, tulee ilmoittaa henkilölle ennen työsopimuksen tekemistä tai tehtävään nimittämistä.

Opiskelijat ja harjoittelijat

- Pelastuslaitoksen opiskelijavastaavat varmistavat opiskelijoiden ja harjoittelijoiden tautisuojaan ennen harjoittelujaksojen alkamista. Ensihoitopalvelun opiskelijoiden/harjoittelijoiden tautisuojaan tarkastaa ja arkistoi lääkintämestari Sanna Kauppinen ja pelastustoimen harjoittelijoiden tautisuojaan tarkastaa palomestari Antti Koskela.